

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
ЗАХІДНОЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У М. ПЛЗЕНЬ
(ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI)**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

Переяслав-Хмельницький – 2019

УДК 81'25:316.77
М58

Рекомендовано до друку вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 6 від 28 лютого 2019 року)

Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку : тези II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 15 березня 2019 року) / Гол. ред. К. І. Мізін; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький, 2019. – 233 с. (Електронна книга).

Редакційна колегія: К.І. Мізін, д-р філол. наук, проф. (гол. ред.), Л.П. Летюча, канд. філол. наук, доц. (заст. гол. ред.), Н.В. Швець, канд. філол. наук (відп. ред.).

До збірника увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку» у м. Переяслав-Хмельницький 15 березня 2019 року. Тези конференції надруковані українською, російською, англійською, французькою мовами та розподілені у збірнику за секціями, що заявлені у програмі конференції.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects : the second International scientific and practical Internet conference proceedings (Pereiaslav-Khmelnytskyi, March 15, 2019) / Ed. by K.I. Mizin; SHEE «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University». – Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2019. – 233 p. (Digital book).

This volume includes proceedings of the second International scientific and practical Internet conference «Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects», which took place in Pereiaslav-Khmelnytskyi on the 15th of March 2019. The proceedings are published in Ukrainian, Russian, English and French, they are grouped according to the conference workshops.

This book is presented for scholars, lecturers, post-graduate students and Philology students.

Відповідальність за достовірність викладених у публікаціях фактів, а також за можливі огріхи щодо технічного оформлення цих публікацій несуть їхні автори.

УДК 81'25:316.77
М58

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	8
<i>Безвесільна Н.</i> Parlons un peu de l'«Ecole de la ville de Kharkiv des romantiques»	8
<i>Бойко С.</i> Стратегії і тактики в інтернет-дискурсі	9
<i>Грись Д.</i> Лінгвокультурні особливості ввічливості в англomовному дискурсі ..	11
<i>Грись М.</i> Актуальні проблеми міжкультурної комунікації	13
<i>Деменчук О.</i> Семантична деривація лексики світлових коливань	14
<i>Довгопола Л.</i> Просторо-часова організація німецьких народних казок як відображення процесу концептуалізації дійсності	17
<i>Дуброва С.</i> Інтонаційні засоби вираження емоційності (на матеріалі роману Г. де Мопассана «Життя»).....	19
<i>Дудка І.</i> Фразеологічні одиниці німецької мови як відображення мовної картини світу	21
<i>Ковтун Н.</i> Міжкультурна комунікація у контексті нелінійності розвитку інформаційного суспільства.....	23
<i>Летюча Л.</i> Міжкультурна комунікація як чинник формування ергономікону м. Переяслав-Хмельницький.....	26
<i>Молодиченко В., Молодиченко Н.</i> Реалізація завдань міжкультурної комунікації у полікультурному середовищі.....	28
<i>Овсієнко Л.</i> Мова «Vong» – молодіжний сленг в німецькомовному інтернет-дискурсі	31
<i>Савчук В.</i> Провідна стратегія орієнтаційних жанрів у публічних зверненнях президентів США	32
<i>Савчук О.</i> Conceptualization of love feelings in modern English romance novels...	35
<i>Слуцький Я.</i> Основи підготовчого етапу міжкультурної взаємодії у процесі комунікативної адаптації іноземного студента.....	39
<i>Фоміна Г.</i> Проблема гендеру кризь призму української та німецької культури	41
СЕКЦІЯ №2. ПЕРЕКЛАД ЯК СПОСІБ І ФОРМА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	43
<i>Бондаренко Р.</i> Особливості перекладу як різновиду міжмовної комунікації.....	43
<i>Горай М.</i> Переклад як спосіб розуміння культурної ідентичності в умовах міжкультурної комунікації	45
<i>Єрмоленко С.</i> Категорія лексичних слов'янізмів в аспекті перекладу: про один різновид мовного впливу на сприйняття дійсності.....	47
<i>Мучка М.</i> Переклад у міжкультурній комунікації	49
<i>Новіцька А.</i> Переклад як акт міжкультурної комунікації	52
<i>Чумак Т.</i> Перекладацька діяльність Станіслава Шевченка в українсько-польській міжкультурній комунікації.....	53
<i>Шахова О.</i> Translation as a form of intercultural communication	56
<i>Швець О.</i> Переклад як спосіб взаєморозуміння між представниками різних народів та культур	58

СЕКЦІЯ №3. ПРОБЛЕМИ РІЗНОЖАНРОВОЇ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	60
<i>Бикова О.</i> Структурні та змістовні характеристики пісенних текстів «Бітлз»... 60	60
<i>Заболотна Т.</i> Скорочення у англomовному медичному дискурсі..... 64	64
<i>Загріва В.</i> Особливості перекладу англomовних хремотонімів українською та російською мовами (на матеріалі серіалу «Once upon a Time» та «Game of Thrones»)..... 66	66
<i>Зосімова О., Дудченко О.</i> Translation of american cartoon characters' names into ukrainian	69
<i>Іваницька Н., Іваницька Н.</i> Категорія дієслівної лабільності у контрастивному вимірі	71
<i>Лисанець Ю.</i> Challenges of doctor-patient communication in the literary and medical discourse of the U.S. prose	74
<i>Мамедова А.</i> Особенности перевода немецких пословиц и поговорок в современном украинском языке	76
<i>Рейдало В.</i> Реалії в перекладі: на прикладі британської преси	77
<i>Тонконог Н.</i> Особливості вживання мовних засобів у рекламних слоганах..... 80	80
СЕКЦІЯ №4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ	82
<i>Бахмат Л., Носач О.</i> Translating abbreviations: challenges and solutions..... 82	82
<i>Вольський С.</i> До проблеми взаємодії культури і перекладу	84
<i>Головацька Ю.</i> Overview of localization as an issue in modern translation studies	87
<i>Дорофєєва М.</i> Информационная энтропия в синергетике перевода..... 88	88
<i>Кіпень О.</i> Збереження семантичної еквівалентності при перекладі інтернаціоналізмів..... 91	91
<i>Косович О.</i> Difficultés de traduction des pseudo-équivalents en ukrainien et en français..... 94	94
<i>Лой М.</i> Комунікативні чинники впливу визначення перекладацької стратегії	96
<i>Скляренко О.</i> Concept «equivalence» in translation theory	97
<i>Шемуда М.</i> Системи машинного перекладу: переваги та недоліки	99
<i>Яременко Н.</i> Translating transportation terms from English into Ukrainian: problems and strategies	102
СЕКЦІЯ №5. ПИТАННЯ ХУДОЖНЬОГО Й ГАЛУЗЕВОГО ПЕРЕКЛАДУ	104
<i>Береговенко Н.</i> Особливості перекладу англійських дієслів на означення руху (на матеріалі романів Дж. Роулінг «Гаррі Поттер»)..... 104	104
<i>Борисова Н.</i> Особливості українського перекладу оказіональних зоонімів та фітонімів в оповідях «Сказання з небезпечного королівства» Дж. Р. Р. Толкіна..... 107	107
<i>Василенко І.</i> Деякі зауваги щодо перекладу фахових текстів..... 110	110
<i>Гутнікова А.</i> Лексичні трансформації у статуті ООН..... 112	112
<i>Кикоть В.</i> Інтонаційна образність та переклад..... 114	114

<i>Козубенко Л.</i> Художня своєрідність перекладу П. Грабовським кантати Р. Бернса «Веселі жебраки»	118
<i>Леміш Н.</i> Відтворення лексико-граматичних особливостей англомовних технічних паспортів на присадки до нафтопродуктів в перекладах українською мовою	121
<i>Литвин І.</i> Метафори в оригіналі та перекладі роману Ю. Винничука «Танго смерті»	123
<i>Никончук М.</i> Відтворення метафор та метонімій у перекладацькій практиці ..	126
<i>Опанасенко Ю.</i> Труднощі перекладу детективної прози А. Конан Дойла	127
<i>Панасовська А.</i> Відтворення лінгвостилістичних особливостей жанру психологічний трилер при перекладі (на матеріалі роману Пола Гукінза «Глибоко під водою»)	130
<i>Сердюк Н.</i> Особливості перекладу іронії художніх текстів українською мовою (на прикладі оригіналу та перекладів оповідання Е.А. По «The Cask of Amontillado»).....	133
<i>Твердохліб А.</i> Поняття «стратегії» у перекладознавстві.....	135
<i>Telling D.</i> Translation of Literary and Sacral/Religious Works.....	137
<i>Трускавецький С.</i> Особливості перекладу художнього твору	141
<i>Уманець А.</i> Stylistic devices correlating with pun	143
<i>Фальковська А.</i> Особливості використання граматичних трансформацій при перекладі (на прикладі роману Дж. Селінджера «The Catcher in the Rye»)	144
<i>Христич Н.</i> Особливості англо–українського науково-технічного перекладу у сфері нафтовидобування.....	147
<i>Хрін І.</i> До питання художнього і галузевого перекладу	149
<i>Цепенюк Т.</i> Стратегії перекладу архаїзмів.....	151
<i>Циганкова А.</i> Специфіка перекладу фразеологізмів (на матеріалі роману Дж. Стейнбека «The Winter of Our Discontent»)	153
<i>Швець Н.</i> Лінгвокогнітивний вимір перекладу метафор (на матеріалі роману Л. М. Montgomery «Anne of Green Gables»)	155
СЕКЦІЯ №6. ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ТА ЕТНОУНІКАЛЬНОЇ СЕМАНТИКИ	158
<i>Веклич О.</i> Діалектна лексика Грації Деледди як проблема для перекладача	158
<i>Жданюк І.</i> Лінгвокультурні особливості як проблема перекладу.....	160
<i>Кінаш Л.</i> Lingo-cultural problems of translation of phraseological units	162
<i>Колесник О.</i> Лінгвосеміотика «гендерної міфології»	164
<i>Кононенко І.</i> Засоби перекладу англомовних фразеологічних одиниць з компонентом «time» українською мовою	166
<i>Костик Є.</i> Труднощі відтворення українських власних назв латиницею.....	168
<i>Марченко Н.</i> Граматичні перетворення у процесі перекладу етнографічних реалій	171
<i>Нечипоренко В.</i> Ethnocultural factors affecting intercultural communication effectiveness	174

<i>Семашко Т.</i> Фразеологічна семантика: відтворення лінгвокультурного та етноунікального	177
<i>Семенюк А.</i> Lingual and cultural peculiarities of English phraseological units translation	179
<i>Секіна Н.</i> Лінгвокультурологічний аспект фразеологізмів у китайській мові	181
<i>Соляник М.</i> Специфика и уникальность национально-культурных кодов английского языка	184
<i>Філімончук Т.</i> Явище реалій в контексті перекладознавства.....	186
СЕКЦІЯ №7. ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ	
<i>Бойко Ю.</i> Вербалізатори концепту «FEAR» та способи його перекладу на українську мову	188
<i>Василенко Г.</i> Лінгвокультурний концепт як проблема поетичного перекладу.....	191
<i>Мізін К.</i> Спільні й відмінні смисли німецького концепту <i>SCHADENFREUDE</i> та українського <i>ЗЛОБИХА</i> : перекладацький аналіз.....	193
<i>Мудраченко А.</i> Відтворення концепту DEATH у перекладі (на прикладі роману Б. Стокера «Dracula»).....	194
<i>Павлюк О.</i> Фразеологічне представлення концептів RIRE та SMIX у французькій та українській мовних картинах світу (перекладознавчий аспект)	196
<i>Петров О.</i> Лінгвокультурний концепт як базова категорія зіставно-лінгвокультурологічного аналізу	199
<i>Пригодій О.</i> Типологія концепту як невід’ємна складова аналізу його лінгвоконітивного та лінгвокультурологічного вимірів	201
<i>Ракітіна М.</i> Експліцитні засоби вербалізації концепту «ЛЮБОВ» у піснях «Гофин» на прикладі морфеми 𐀀	204
СЕКЦІЯ №8. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ І ПЕРЕКЛАДУ	
<i>Бедько І.</i> Міжкультурна комунікація у навчанні іноземних студентів української мови.....	207
<i>Карабан В.</i> Прагматико-узусна компетенція перекладача	210
<i>Коростенски Й.</i> Сопоставительные аспекты лексики и графики иностранных языков (чешский и русский).....	212
<i>Куца О., Караневич М.</i> Improving critical thinking as one of the basic translation skills.....	214
<i>Лагдан С.</i> Переклад у структурі дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням».....	216
<i>Лила М.</i> Мовний стереотип в дидактичному дискурсі.....	218
<i>Матійчук К., Костинюк Я.</i> Використання аудіо-візуальної техніки у навчанні іноземної мови для міжкультурного спілкування	220
<i>Науменко Н.</i> «Пригоди слів у світі технологій»: принципи викладання англійської мовної базової лексики студентам технічного ЗВО.....	222

<i>Танана С.</i> Особливості підготовки майбутніх перекладачів в умовах сучасної університетської освіти.....	224
<i>Танана С., Жупина Ю.</i> Проблема професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів в умовах ЗВО	227
<i>Швець Т.</i> Сучасні підходи до формування професійної компетенції перекладачів у сфері перекладу художніх текстів.....	230

Проблеми міжкультурного менеджменту. У зв'язку з цим ми можемо говорити про цінності і стратегії в управлінні, де важливий кожен аспект, хоча їх різноманітність зростає. Що нам потрібно прямо зараз: скорочення і контроль або широке розповсюдження, баланс або певний тренд? Всі ці питання важливі і спрямовані на вирішення цієї проблеми, пов'язаної з правильною організацією міжкультурного менеджменту.

Проблема нерозуміння. Міжкультурні особливості національностей створюють більше простору для професійного, духовного взаємозв'язку та обміну, але інтерпретація багатьох культурних аспектів залежить від ясності і незалежності. Незважаючи на різні міжкультурні подібності, неправильне застосування та заміни основних понять призводить до частих дрібних конфліктів між різними культурними групами: етнічними, віковими, релігійними, субкультурними, консервативними інноваційними групами [4].

Масштаби та інтенсивність міжкультурних контактів породжують необхідність постійного їх осмислення, інтерпретації і порівняння елементів своєї і чужої культури.

Отже, для вирішення важливих проблем міжкультурної комунікації, перш за все, ми повинні знати особливості людської культури та як вона змінюється під впливом глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. ГУТАРЕВА, Н.Ю. (2013): Міжкультурна комунікація та способи її розвитку. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їх вплив на розвиток мови і літератури». Україна. Львів. с. 49–51.

2. ГУТАРЕВА, Н.Ю. (2015): Обучение английскому языку в социокультурной реальности. *Современные исследования социальных проблем*. Красноярск: Научно-инновационный центр, № 1(21), с. 215–218.

3. ГУТАРЕВА, Н.Ю. (2015): *English language training in the social and cultural reality*. «Современные исследования социальных проблем». Красноярск: НИЦ.

4. ЦИРЛИНА, Л. *Глобализация и лингвистика: вавилонское столпотворение или «язык-киллер»?* <http://www.prof.msu.ru/publ/book6/c62_04.htm>. [online]. [cit. 20. 04. 15]

Олег Деменчук
(Рівненський державний гуманітарний університет)

СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЛЕКСИКИ СВІТЛОВИХ КОЛИВАНЬ

Тематичний клас лексики світлових коливань (емітивів) виокремлюється на основі спільних семантичних та пов'язаних із ними синтаксичних властивостей: а) двомісної репрезентативності перцептивної ситуації через відношення: *бачу, що P* – відношення між людиною і зовнішньою ситуацією P, з якою пов'язані її перцептивні стратегії; б) реалізації першим і другим

актантами семантичних ролей Експерієнцер (Спостерігач) та Стимул. Лексика світлових коливань описує стан справ зовнішньої перспективи суб'єкта спостереження (Спостерігача). Займаючи синтаксичну позицію «за кадром», суб'єкт спостереження «вивільняє місце» для іншого учасника – перцептивного об'єкта (Стимулу), пор.: *Вдалині блискали вогники*; в) неканонічного актанта кодування предикатів, пор.: *Мені мерехтить в очах*.

Емітиви описують ситуацію наочного руху, реалізовану в режимі «переривчастої» перцепції (ситуація періодичної зміни стану перцептивного об'єкта в часі та просторі). Ключовими конститuentами концепту описаної ситуації є: 1) часовий складник (сприйняття у певному часовому діапазоні), пор.: укр. *мигтіти* «з'являтися на короткий час і зникати з поля зору»; пол. *migotać* «być widocznym raz po raz przez krótką chwilę»; англ. *twinkle* «to move flutteringly and quickly, as flashes of light»; фр. *scintiller* «briller avec des variations rapides de couleur et d'éclat»; 2) ситуативний складник (сприйняття в аспекті наявної перешкоди), пор.: укр. *Світло мерехтить за сніговим серпанком*; пол. *Są przebłyski słońca spoza chmur*; англ. *The sun is shining out from behind the clouds*; нім. *Hinter einem Gitter von Reben glimmert der See*; фр. *Le soleil tomba derrière ce rideau; un rayon glissant à travers le dôme d'une futaie, scintillait comme une escarboucle* – між спостерігачем та об'єктом емісії знаходиться інший перцептивний об'єкт; 3) дейктичний (позиційний) складник (положення спостерігача стосовно до перцептивного об'єкта), пор.: укр. *За дверима теплушки швидко мигтіли телеграфні стовпи, а далі розкинулись мальовничі подільські простори* – спостерігач рухається відносно перцептивного об'єкта; англ. *The open space twinkles (said of a space filled with moving objects), is alive with heads* – перцептивні об'єкти рухаються відносно спостерігача.

Аналіз семантичної деривації лексики світлових коливань передбачає два етапи: конструювання моделі прототипної ситуації емітивів через набір спільних семантичних компонентів [див. 2, с. 117] та моделювання на основі цієї ситуації стратегій семантичної деривації названого класу лексики в обраних мовах, адже модель прототипної ситуації «не лише постачає семантичний матеріал для похідних значень, а й забезпечує їх зв'язок і, тим самим, єдність багатозначного слова» [1, с. 40].

Семантика лексики світлових коливань моделює прототипну ситуацію («емітивний рух») через набір таких спільних компонентів:

а) Суб'єкт, спостерігаючи за Об'єктом, кваліфікує його за характерною перцептивною властивістю – світловим коливанням, пор.: укр. *Зірки мерехтять* = 'світять тремтливо, нерівно'; пол. *Gwiazdy migocą*; англ. *The stars twinkle*; нім. *Die Sterne blinken*; фр. *Les étoiles scintillent*. При цьому Об'єкт може бути: 1) джерелом світлової емісії, пор.: укр. *Вогонь свічки мерехтів*; пол. *Migocą płomienie świec*; англ. *A candle flame twinkled*; 2) інструментом світлової емісії, пор.: укр. *Свічка мерехтіла*; пол. *Świece migocą*; англ. *The candles twinkle*; нім. *Die Kerze schimmert*; 3) ситуативним об'єктом світлової емісії, пор.: укр. *Свічники мерехтіли при світлі тьота*; пол. *Świecznik migotał ciepłym światłem*; англ. *The green blade that twinkles in the sun*; нім. *Das Blech schien in der Sonne*; фр. *La verrerie flamboyait à l'orée du bois*;

б) властивість Об'єкта осмислюється як зміна світлового потоку в інтервалі короткотривалого проміжку часу (експериментальні дослідження особливостей сприйняття змінного світлового потоку показали, що вибір дієслова на позначення ситуації світлових коливань зумовлений чинником частоти появи світлового імпульсу. Зокрема, було встановлено, що російське дієслово *мигать* позначає часовий інтервал, при якому світловий імпульс з'являється і зникає три рази в секунду (світло було відсутнім не менше 0,25 сек.), а дієслово *мерцать* – при шести імпульсах в секунду [3, с. 99];

в) змінна характеристика світлового потоку може бути осмислена як ознака ціннісного сприйняття, зумовленого чинником інтерпретації (оцінки) перцептивної якості світлової емісії, пор.: укр. *Вогні тьмяно блимали*; пол. *Gwiazdy migotały blado*; англ. *The stars shine dimly*; нім. *Am hellsten schien die Venus*; фр. *Les étoiles australes se mettaient à briller d'éclats très surprenants*.

Парадигма регулярної багатозначності дієслівних емітивів представлена тематичними класами: (а) дієслів емісії (випромінювання світла), пор.: укр. *світло мерехтить*, *блискавка мигає*, пол. *migotało światelko, błyskawica mignęła*; англ. *stars glitter, flame twinkles*; нім. *ein Licht blinkt*; фр. *les grandes nébuleuses étincelaient, le ciel scintille*; (б) перцептивних дієслів (вияв предметного об'єкта в полі зору), пор.: укр. *пташки мерехтять перед очима*, *дерева мелькають за вікном*, *мигтіли телеграфні стовпи*, пол. *drzewa migają za oknami, jaszczurki przemykały wśród kamieni*, англ. *feet twinkled past*; нім. *Neben den Wolkenkratzen schien die Kathedrale geradezu winzig*; фр. *Des colibris étincellent sur le jasmin des Florides*; (в) поведінкових дієслів, пор.: укр. *блискати оком на когось*; пол. *Oczy komuś błyszczą gniewem*; англ. *flash a glance at smb.*; нім. *Seine Augen begannen böse zu funkeln*; фр. *Ses yeux luisaient de colère*; (г) ментальних дієслів, пор.: укр. *мигтіли картинки у голові*, *думки блимали*, пол. *coś komuś błysnęło, mignęło w myśli*; англ. *flash across one's mind*; нім. *eine Idee, eine Erinnerung blitzte in ihm auf*; фр. *luire dans la mémoire*; (д) семіотичних дієслів, пор.: укр. *мигати бортівими вогнями*, *світлофор блимає*; пол. *migać kierunkowskazem, latarnia morska miga, błysnąć latarką*; англ. *twinkle challenge-words*; нім. *SOS blinken*; фр. *Le phare étincelait*.

Семантична деривація лексики світлових коливань виявляє ознаки похідності ситуативного типу, що передбачає розширення концепту ситуації в аспекті змін характеристик учасників ситуації. Динаміка розвитку семантичної парадигми названого класу лексики засвідчує регулярний характер таких змін, виявляючи розширення концепту ситуації «світлові коливання» до меж ситуацій як внутрішніх (реалізованих в ієрархії внутрішніх систем людини), так і зовнішніх (реалізованих в ієрархії ціннісних пріоритетів людини) стратегій.

ЛІТЕРАТУРА

1. КУСТОВА, Г.И. (2004): *Типы производных значений и механизмы языкового расширения*. Москва: Языки славянской культуры.
2. РОЗИНА, Р.И. (2005): *Семантическое развитие слова в русском литературном языке и современном сленге: глагол*. Москва: Азбуковник.

3. СЕЛИВЕРСТОВА, О.Н. (2004): *Труды по семантике*. Москва: Языки славянских культур.

Людмила Довгопола
(ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»)

ПРОСТОРО-ЧАСОВА ОРГАНІЗАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ПРОЦЕСУ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ ДІЙСНОСТІ

З давніх-давен людина осмислює себе, сприймає й опосередковує об'єктивну реальність у її взаємозв'язку з категоріями часу та простору. Час поряд із простором є однією з основних форм існування світу людини, яка визначає усі етапи буття, послідовну зміну життєвих циклів природи та людини. У часовому відношенні людина визначає себе в минулому, теперішньому та майбутньому у тому просторі, де вона перебувала, перебуває чи перебуватиме у майбутньому.

Встановлено, що будь-який фольклорний та літературний твір тим чи іншим чином відтворює реальний світ – як матеріальний, так і ідеальний: природу, речі, події, людей в їхньому зовнішньому та внутрішньому бутті тощо. Природними формами існування цього світу виступають час та простір [2, с. 47], які вивчаються як неподільне ціле.

Особливістю казкового хронотопу є зв'язок жанру казки з міфом. Поступовий перехід від міфу до казки відбувався на фоні розвитку людської цивілізації та руйнування міфологічного світогляду.

Характерною ознакою жанру народної казки є опис логічно неможливого, неймовірного часу та простору. У зв'язку з тим, що первісне мислення не знало абстракцій, воно виявлялося у фольклорних творах, де розуміння простору та часу відрізнялося від звичних нашої епосі. У казці мало місце перескакування через момент руху, який ніколи не описувався детально, а лише згадувався кількома словами.

Своєрідністю казкового часу є його абстрактність, невизначеність та віддаленість від реального часу: *In den alten Zeiten* [3, S. 5]; *Am andern Tage* [3, S. 6]; *Bald danach* [3, S. 29]; *Vorzeiten gab es ein Land, wo die Nacht immer dunkel und der Himmel wie ein schwarzes Tuch darüber gebreitet war ...* [3, S. 14].

У наведених вище фрагментах із німецьких народних казок час казкових подій не визначений точно завдяки зверненню оповідача до виразів *in den alten Zeiten* (у старі часи), *am andern Tage* (на наступний день), *vorzeiten* (раніше), *bald* (незабаром) тощо.

Хронотоп народної казки особливим чином віддалений від реального часово-просторового континууму. Місцем дії у казці може виступати *ein Dorf mit seiner Umgebung* (село з його околицями), *ein Königreich* (якесь царство), *unterirdisches Königreich / Unterwasserreich* (підземне / підводне царство), *ein dichter Wald* (дрімучий ліс), *alte Schloß* (старий замок), *ein Land, wo die Nacht immer dunkel* (країна, де завжди панувала ніч) *ein Feld* (поле), *ein Haus*

**ЗБІРНИК ТЕЗ II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

15 березня 2019 року

(Переяслав-Хмельницький, Україна)

Комп'ютерна верстка і дизайн – Н.В. Швець, О.В. Швець

Упорядковано на кафедрі іноземної філології, перекладу та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

**© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди», 2019**